

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4246/2019
26.02.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац, Драгане Маринковић, Божицара Вујичића и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Александра Јасика, адвокат из ..., против тужених А.Д. "ББ" ... и А.Д. „ВВ“ из ..., ради накнаде трошкова топлог оброка и регреса, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1240/19 од 07.05.2019. године, у седници већа одржаној 26.02.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1240/19 од 07.05.2019. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1240/19 од 07.05.2019. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 55/17 од 09.11.2018. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 55/17 од 09.11.2018. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора за период од фебруара 2014. закључно са фебруаром 2017. године солидарно исплате појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке, са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од доспелости па до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да првотуженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 8.590,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев друготуженог за накнаду трошкова парничног поступка.

Апелациони суд у Крагујевцу је пресудом Гж1 1240/19 од 07.05.2019. године одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио пресуду Основног суда у Пожаревцу П1 55/17 од 09.11.2018. године у ставовима један и два изреке. Одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију с позивом на члан 404. став 1. ЗПП због погрешне примене материјалног права.

Првотужени је дао одговор на ревизију и поставио захтев за накнаду трошкова поступка за ту парничну радњу.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији, израженој у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао, а у односу на побијану пресуду, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија тужиоца сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у првом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији тужиоца на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је закључио уговор о раду са ЈЖТП „...“ 05.02.2003. године за послове маневристе, а након закљученог уговора о раду, закључио је више анекса уговора о раду. Последњи анекс уговора о раду закључен је са друготуженим за послове ... у ОЦ за СП Према наводима тужиоца и доказима изведеним током поступка, тужилац ради на железници од 1989. године и обавља послове маневристе. Према закљученом уговору о раду са анексима овде тужиоца, запослени имају право на зараду за обављени рад и време проведено на раду, зараду по основу доприноса запосленог, пословном успеху послодавца и друга примања у складу са Законом и Колективним уговором. Статусном променом овде првотуженог “ББ” А.Д. поред постојећих друштава формирана су још три акционарска друштва и то: „ВВ“ из ..., „ГГ“ ... и „ДД“ А.Д. Тужилац је определио тужбени захтев у погледу висине потраживања према налазу и мишљењу вештака економско-финансијске струке. Вештачењем је извршен обрачун зараде, као производ вредности једног радног часа, коефицијента радног места и месечног фонда часова рада, при чему на основу података по врстама плаћања наведеним у прегледу исплаћених укупних зарада тужиоцу за спорни период накнада за исхрану у току рада и накнада за регрес није обрачуната и исказана као посебна ставка. У поступку вештачења тужени нису доставили акт на основу којег би могао бити утврђен износ накнаде по основу топлог obroка и регреса у уговореној нето цени рада по часу. Вештак је утврдио висину потраживања тужиоца по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора у нето износу, према параметрима из раније важећег колективног уговора ЈЖТП („Сл. гласник РС“, бр. 37/95 са изменама „Сл. гласник РС“, бр. 7/00) којим су били уговорени предметни трошкови, као и њихова висина, будући да анекс колективног уговора из 2006. године и важећи колективни уговор од 24.03.2015. године не садржи конкретну регулативу која утврђује висину ове накнаде.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одлучили да тужбени захтев тужиоца није основан, јер из нормативног решења послодавца произилази да је за утужени период у складу са општим актом послодавца тужиоцу кроз вредност

радног часа за обрачун зараде, послодавац обрачунао и исплаћивао накнаду за исхрану и регрес за коришћење годишњег одмора, те да пропусти послодавца да у обрачуну зараде искаже и податке по овим основима не води закључку да износи по основу накнаде за исхрану и за регрес тужиоцу нису исплаћени. Првостепени суд није прихватио налаз и мишљење вештака у делу у коме је утврђена висина предметних потраживања применом између осталих и аката и колективног уговора који је био закључен код туженог првог реда („Сл. гласник РС“, бр. 37/95 и 7/00) чијим одредбама је последњи пут била уговорена и утврђена висина спорних накнада трошкова, који није на правној снази током спорног периода и с позивом на члан 150. Колективног уговора за ЈП „ББ“ („Сл. гласник РС“, бр. 84/02...46/11) којим је прописано да даном ступања на снагу овог колективног уговора престаје да важи колективни уговор за ЈП „ББ“ („Сл. гласник РС“, бр. 37/95...20/01).

Судови су оценили да уговор о раду са припадајућим анексима које је тужилац закључио са туженима и колективни уговор (КУ) туженог не утврђују висину накнаде ових трошкова, већ је одредбом КУ, као општим актом прописано да се они урачунавају у цену радног часа. Закључили су да је тужилац према члану 57. став 1. и 2. Колективног уговора туженог из 2015. године накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса остварио кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова и да не може посебно да оствари право на накнаду тих трошкова. Наведено је и да у конкретном случају нема одговарајућег општег акта који би био инструмент за другачију реализацију тражених накнада, а да се општи колективни уговори, појединачни колективни уговори (на основу којих је вештак израчунао потраживање тужиоцу за утужени период) не могу применити, јер ни један није био на правној снази.

Врховни касациони суд налази да је у побијаној одлуци погрешно примењено материјално право, због чега чињенично стање није потпуно утврђено.

Чланом 104. став 1 Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр. 24/05... 75/14) прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а према члану 105. став 3. закона, под зародом се сматрају сва примања из радног односа, осим накнаде трошкова запосленог у вези са радом из члана 118. тачка 1. и 4. других примања из члана 119. и члана 120. тачка 1. овог закона.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора.

Чланом 121. став 1. закона прописано је да је послодавац дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде доставља обрачун. Почев од 01.10.2006. године послодавцима је остављена могућност да својим актима о расподели зараде могу уговорити мањи или већи износ регреса и топлог obroка од оног који је предвиђен општим колективним уговором и Законом о раду, али само уколико је донета одлука којом је предвиђена висина регреса и топлог obroка. У конкретном случају тужени у току

поступка није суду доставио такву одлуку, а ни судском вештаку ради израде налаза и мишљења, што упућује на закључак да такву одлуку није ни донео.

Влада Републике Србије, Синдикат железничара Србије, Независни синдикат железничара Србије и генерални директор Јавног железничког транспортног предузећа „...“ су 30.11.2002. године закључили Колективни уговор за Јавно предузеће „Железнице Србије“ („Сл. гласник РС“, бр. 84/02, 108/04, 112/08, 45/09, 70/10). Овим КУ послодавац се није обавезао да исплати трошкове накнаде за исхрану у току рада и регреса за годишњи одмор. Анексом тог уговора који се у складу са чланом 31. анекса примењује почев од 01.01.2006. године („Сл. гласник Железнице Србије“, бр. 4/06) прописано је да се члан 57 КУ мења и гласи „запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 2)“. Чланом 5. став 1. и 2. Анекса је утврђена вредност једног радног часа за период јануар-јуни и јули-децембар 2006. године, а ставом 6. утврђено је да је у вредност једног радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведено на један радни час.

Колективним уговором за „ББ“ А.Д. („Сл. гласник РС“, бр. 4 од 24.03.2015. године) је прописано да одредбе које се односе на обрачун и исплату зараде, накнаду зараде и остала примања запослених се примењују од 01.02.2015. године. Чланом 57. је такође прописано да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора.

Врховни касациони суд је ценио да конкретизација права из наведене одредбе Анекса, КУ (из 2006. године) није извршена, односно да се из овако утврђене вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, јер она није одређена у номиналном износу, ни Анексом и у обрачунским листима за исплату зараде тужиоцу. Висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на радно место, коефицијент за обрачун и исплату зараде и на њихову стручну спрему. Према томе, не може се прихватити правно становиште нижестепених судова да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, а без одређивања висине у номиналном износу, јер у том случају висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би директно зависила од висине коефицијента за конкретно радно место, односно била би у директној несразмери са коефицијентом радног места, што није правилно.

Имајући ово у виду, Врховни касациони суд је оценио да су нижестепени судови погрешно применили материјално право када су закључили да тужиоцу не припада право на накнаду за топли оброк и регрес у утуженом периоду.

Међутим, нема услова да се преиначе нижестепене пресуде, јер првостепени суд није прихватио обрачун потраживања на име топлог obroка и регреса, који је вештак изнео у налазу и мишљењу. Имајући у виду наведено првостепени суд ће оценити налаз и мишљење вештака на основу члана 8. ЗПП и уколико се укаже потребним извешће и

допунско вештачење, где ће навести разлоге из којих прихвата налаз и мишљење вештака, односно понуђене варијанте.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети правилну и закониту одлуку.

Како је због погрешне примене материјалног права, чињенично стање у погледу висине тражених накнада остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић